

neixen aigües a la vora: sengles Font del Teix a la dena de la Roca (te. Morella) i al trifini entre els te. de Tortosa, Beseit i Fredes (xxvii, 170.5; xxvi, 34. 13). *Pou del Teix*, te. Carcaixent (xxxI, 110.6). *El Teix* pda. de Vallibona (xxvii). El més notable: *La Font del Teix*, en els nostres Ports ibèrics, que marca el límit entre el te. de Tortosa, i el de Beseit, la *Fón del tēiſ* en el fons del curs del riu Matarranya, en el punt on el riu s'enfonsa pel formidable congost del Parrissal, una h. aigües avall del gran mas dels Millers, en el trencador cap al *Mas de l'Amat* (1930, exc. 159).

El lligam amb una font o amb un barranc remarcable es va repetint al llarg del P. Val.: Font i Cova del tēiſ, te. Ares (xxviii, 83.17). *Racó 'l tēiſ* a Benafigos (xxix, 85.7). Racó del tēiſ, barranc molt gros que davalla de *Serrella* en el te. de *Castell de Castells* (xxxiv, 157.10, '28 × '43). I en plural *Pas dels Teixos* a la Vall de Gallinera.

Sens dubte és una mica més abundant en la meitat meridional del nostre domini. Però justament per això els exemplars que hi hauria al Nord van donar nom a alguns llocs notables. El més il·lustre, el monestir de *Serrateix*, de gran tradició medieval, en el SO. del Berguedà, avui reduït a un llogaret agre. al mun. de Viver (veg. supra, art. *Serra*). *Serra de Teix*, a Andorra, sobre St. Julià (E.T.C. I, 19). Sengles pdes. *Teix* a Fredes, Vallibona i Morella. *Puialteix*, tossal a la Vall de Boí (xiii, 179), *DECat* viii, 374a44. Amb -o mossàrab: *Mas i Serra del Teixo*, te. Culla (xxix, 64.16).

Almenys en un cas apareix en l'arcaica forma de fonètica pallaresa pre-catalana (E.T.C. I, 122): *Teixo*, pda. del te. de Norís, que dona base per sospitar que el nom del *Monteixo*, el gran puig entre aquesta vall i la d'Àreu (E.T.C. I, 150.2), vingui d'això, i no d'un compost amb l'arrel bascoide de -IB- 'estanyol' (PVArGc, 514a), d'on semblaria venir el nom dels estanys de *Aixeus* (E.T.C. I, 22.227) (al peu d'aquest pic). Potser *Mas d'en Taix*, te. Bula d'Amunt, docs. de 1632 i S. XIX (Ponsich, 30).

B) Del colle. TAXĒTUM, pl. TAXĒTA 'bosquet de teixos', *Teixet* (teixēt), pda. de bosc a la Ribagorçana, en el te. d'Areny, obaga de la S^a de St. Salvador (X. Terrado). *Los Teixets*, te. Bellestar (xxvii, 125.17).

La Teixeda, una de les divisions del vast terme de Morella: és una de les 23 seccions en què el Capbreu Milian a. 1443 reparteix aquell vast terme (f° 31-33): devia cobrir en part les actuals denes de *La Roca* i del *Móll*: «un camp a la pda. de *La Teixeda*», *Mas a la Texeda* (f° 29v, 32r, 33v).

Interessa especialment la forma *Teixeta*, en què apareix TAXETA, que ha de ser nom molt antic, perquè presenta la -r- conservada d'acord amb el parlar mossàrab: proves d'aquest fenomen en *Lleures* C., 204 n., i *DEC* viii, 374b51. Encara que el Coll de la Teixeta per on la gran carretera passa del Camp Tarr. al Priorat, damunt el poble de Pradell (pron. *la tēiſēta* allí, 1929, exc. 179) no el trobo en les cartes de població del

S. XIII (riques en toponímia) p. p. Font i Rius (§ 38, 201, 133 i p. 744), però havia d'existir ja llavors amb aquest nom —vist el tractament mossàrab— i perquè és un pas de cabdal importància, la principal comunicació del Baix Camp amb el Priorat: ha servit per al determinatiu del poble *Pradell de la Teixeta*, en l'entrada del qual es troba (Iglés.-Santas., *Guies* II, 17, 50 ss., 111): el nom es repeteix a l'altre vessant del *Montsant*, en el te. de Margalef, pda. *La tēiſēta* (xii, 66.14).

A la mateixa comarca tenim la Font dels *Teixets* (a Cardó) (*Guia* id., 352). I, amb un altre sufix colle.: el barranc i font del *Teixar*, te. de Capçanes (ib., 243). I amb interessant tractament mossàrab de A^x la Font, Estret i riuert del *Taix*, entre Vandellòs i Tivissa (ib., 16, 288, 319, 323). Podem mirar també com metaplasma del *Teixeta* mossàrab: *Teixera*, sengles pdes. dels te. de Vinaixa i Vistabella del Mae.: aquí és el vessant de muntanya al SO. de St. Joan de Penyagolosa, al NO. del gran puig (3°19 × 40°1 ma. de M. Teruel); i *Teixereta*, munt. prop d'Ibi (*AlcM*).

Teixar, *Teixeda*, *Teixera*, *Teixeta*, V. *Teix* *Teixir*- (*Bene*~), V. T- (misc. ar.) i *Tàixer* (*Beni*~)

TEIXÓ

I derivats del nom del petit mamífer salvatgí. Vegeu-ne d'altres en *DECat* viii, 378b1-28 que no caldrà repetir ara.

Coll del *Teixó*, enq. de Morellàs i Riunoguers, prop de *Roca-Bruta* (xxiv, 157.19). *El Teixó*, pda. rural i Còrrec del T., sota La Capçola, a Saorra (xxvi, 129.2). *Mas del Teixó*, prop del d'En Batista, a Forques (xxvii, 71.22, '15 × '81). Els *Teixós*, pda. de Pollestres en direcció de Vilanova de Raó (xxvii, 109.6).

Amb el sufix -eda de collectiu: Clot de les *Teixonedes*, en el terme de Prats de Molló, prop de Can Pitot (o sigui en l'afl. esq. del Tec, que baixa del Coll de Bocacerc, en la Parcigola, cap als Hostalets de St. Salvador) (xxiv, 34.21). En un doc. de 1305, el copista del *Llibre Roig* va llegir «Cotllum d'en Riu de *Teyoneda*», f° 80v, però advertint que *te* són poc llegibles: tampoc deu ser clara la lletra següent: així llegirem de *Texoneda*; identifiquem amb les *Teixonedes* de Can Pitot perquè el context ho situa cap a Serravernet, que és al mateix vessant canigonenc, a no gaire més d'un k. més a l'E. Tinc nota del cognom *Tixoneda* en un doc. de 1430, relatiu a Montescot.

Es tracta d'un collectiu designant un seguit de caus de teixó (conjunt comparable a un planter de vegetals). Això, però, s'ha expressat més sovint mitjançant derivat en -era, -ARIA, per cert molt estès i antic en romànic. De TAXONARIA, derivat estereotipat segles ha, va sortir, amb síncope de la pretònica interna, el NL fr. *Taisnières*, dos mun. en el dept. Nord, i el cognom fr. *Thénières* (masc. paral·lel): Puget-*Tbéniers*, cap de cantó del distr. de Niça.